

KURA KAUPAPA MĀORI

Te Maimoatanga me te tono ki hea rā mō te whara me te māuiui

TE MAREMARE, TE WHAROWHARO, TE PĀMAHANA HOKI

Maimoatanga wawe:

- Me whakatā, me auau hoki te inu wai.

Kātahi
ka huri
ki hea

Te Kāinga (Te Tiaki i a Koe Anō)

kia whakatā, kia auau te inu; kia whakamāmā i te mamae o te korokoro, o te taringa hoki, me te ānini mähunga.

Tākutatanga Whānui (arā, he GP)

Nei ka toru rā ka māuiui tonu, ka kirikā rānei te tamaiti, ka pōuri, ā, kāore i te hiainu.

MATE PIROPIRO-PUKU (GASTRO)

Maimoatanga wawe:

- Me whakatā; me iti, me auau hoki te inu wai.

Kātahi
ka huri
ki hea

Te Kāinga (Te Tiaki i a Koe Anō)

kia whakatā, kia iti te wai, kia auau te inu; me noho ki te kāinga kia 2 ngā rā ka mutu ai te ruaki, te torohi rānei.

Tākutatanga Whānui (arā, he GP)

nei ka māuiui tonu i ngā rā e toru i muri i te putanga o ngā tohu māuiui.

NGĀ MOTUHANGA ME NGĀ TAOTŪ

Maimoatanga wawe:

- Whakapaitia.
- Uhia.
- Tirohia.

Kātahi
ka huri
ki hea

Te Kāinga (Te Tiaki i a Koe Anō)

kia whakatā, kia tiro tiro ki ngā taotū iti noa.

Tākutatanga Whānui (arā, he GP)

nei ka tārera te taotū, ka uru te paru ki roto, te aha atu rānei, nei kore e mahu i muri i te rua rā.

Papa Ohotata (ED)

he rahi, he hōhonu hoki/rānei te taotū, ki te kino rānei te puta o te toto.

HE TANONITANGA, HE RIAKATANGA, HE WHATINGA PEA HOKI

Maimoatanga wawe:

- Haria atu te tamaiti ki te kopa tūrora.

Kātahi
ka huri
ki hea

Te Kāinga (Te Tiaki i a Koe Anō)

kia whakatā, kia whai hoki i ngā aratohu RICED, nei ka āhua iti te pupuhi, te marū rānei.

Tākutatanga Whānui (arā, he GP)

nei ka mamae, tē taea te whakamahi noa i te kaupeka hoki.

Papa Ohotata (ED)

nei ka taikaha te mamae, ka mā, ka makariri, ka hape hoki/rānei te kaupeka.

WHARA MĀHUNGA

Maimoatanga wawe:

- Tirohia nei ka oho, mehemea kāore wāea ki 111.
- Mehemea kua oho: tirohia te puka pārongo; wāea ki tōna tākuta.

Kātahi
ka huri
ki hea

Te Kāinga (Te Tiaki i a Koe Anō)

nei ka āhua ānini te mähunga i muri i te whara.

Tākutatanga Whānui (arā, he GP)

kia aromatawai nei ka hemo wā poto, ka mamae rānei.

Papa Ohotata (ED)

nei ka hiamoe, ka rerekē te whanonga, ka ruaki, tē taea rānei te kori i ngā wāhanga o te tinana, ka atarua te titiro, ka kunanu te kōrero.

MATE PĀWERA

Maimoatanga wawe:

- Nei ka raru te kapo hau, ka mahia te pene-epi rānei, wāea atu ki 111.
- Nei kore e mate ana i te pāwera, mahia te whakaora whāwhai, ā, tirohia ngā tuinga mō te ākongā mō ona māuiui o nāianei.

Kātahi
ka huri
ki hea

Te Kāinga (Te Tiaki i a Koe Anō)

kōrero ki tō kēmihi mō te whai oranga i ngā mate pāwera māmā noa.

Tākutatanga Whānui (arā, he GP)

nei kore i piki te ora i roto i ngā rā e 2.

Papa Ohotata (ED)

mā te waka tūrora mō ngā māuiui hā, ina pupuhi ai ngā ngutu/arero, ina whakamahia ai te pene-epi rānei.

KATOA: Nei ka māharahara, wāea atu ki te tākuta ā-rohe rānei, ki Healthline rānei ki waea 0800 611 116. Nei ka ohotata, wāea ki 111, haere rānei ki ED.